

ATATÜRK'ÜN MANEVİ ÇOCUKLARI

1. Sabiha Gökçen

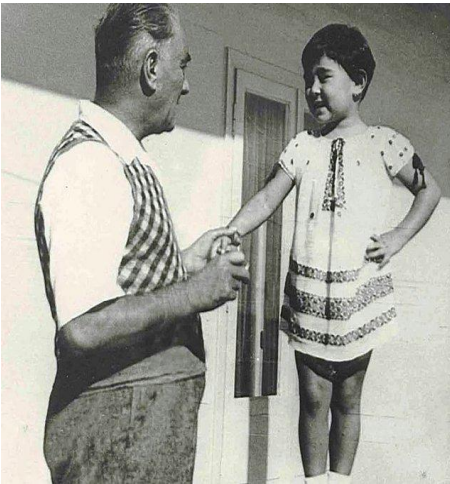

Sabiha Hanım, altı çocuklu bir ailenin son çocuğu olarak 1913 yılında Bursa'da doğdu. II. Abdülhamid tarafından Bursa'ya sürgün gönderilen Vilayet Başkâtibi Hafız Mustafa İzzet'in kızıdır. İlkokula gittiği yıllarda babasını ve annesini kaybetti ve kardeşlerinin yardımıyla öğrenimini sürdürdü. Atatürk, 1925 yılında çıktığı Bursa gezisinde Hünkâr Köşkü'nün bahçesinde Sabiha Gökçen'le tanıştı ve içinde bulunduğu güç yaşama şartlarını öğrenince de ağabeyi ile konuşarak onu evlat edindi. O sırada Sabiha Gökçen on iki yaşındadır. Ankara Çankaya İlkokulunu, daha sonra da Üsküdar Kız Kolejini bitiren Sabiha Hanım, Türk Hava Kurumu'nun Havacılık Okuluna girdi (1935). Burada geçirdiği başarılı öğrenim hayatından sonra, yüksek planörcülük kurslarına katılmak üzere Sovyetler

Birliği'ne gönderildi. Dönüşte Eskişehir Hava Okuluna girdi, aynı zamanda 1. Tayyare Alayı'nda av ve bombardıman uçakları alanında uzmanlaştı. Sabiha Gökçen, 1937 Ege ve Trakya manevraları sırasında başarılı uçuşlar yaptı. Aynı yıl çıkan Şeyh Rıza İsyanı sırasında, havadan harekâta katıldı. 1938'de yaptığı Balkan turuyla ününü Avrupa'ya yaydı. 1938'de Türkkuşu'nda başöğretmenliğe atandı ve 1955'te uçuculuktan ayrıldı. Türk Hava Kurumu Yönetim Kurulu üyesi oldu. İlk Türk kadın savaş pilotu olan Sabiha Gökçen 2001 yılında vefat etti.

2. Ülkü Doğançay

Ülkü'nün annesi Selanikli Vasfiye Hanım, Atatürk'ün annesi Zübeyde Hanım tarafından evlatlık olarak alınıp büyütülmüştür. Zübeyde Hanım ile Selanik'ten İstanbul'a, oradan da Ankara'ya birlikte gelen Vasfiye Hanım, Zübeyde Hanım ölünce de Atatürk'ün kız kardeşi Makbule Atadan'ın yanında kalmıştır. İlk kocasından dul kalan Vasfiye, köşke gelerek Atatürk'e sığınmış; bir süre sonra da Orman Çiftliği'nde istasyon şefi olan Tahsin Çukuroğlu ile evlenmiştir. Aile 1932'de bir kız çocuğuna sahip olduğunda onu kırk günlük iken köşke getirmişler; Atatürk çocuğa "Ülkü" adını koymuş ve yanına almıştır. Son günlerine kadar yanından ayırmadığı küçük Ülkü artık onun için bir "yoldaş"

olmuştu. Ülkü büyüdükçe Atatürk'ün ona olan sevgisi de büyümüş; onu yurt gezilerinde yanında götürmeye başlamıştır. Atatürk, Ülkü'nün özellikle yaşına göre olgun davranışlarından ve zekâsından çok etkilenmiştir. Atatürk öldüğünde Ülkü beş buçuk yaşlarındaydı. 1 Ağustos 2012'de geçirdiği trafik kazasında hayatını kaybetti.

3. Ayşe Afet İnan

Atatürk, 11 Ekim 1925'te İzmir'e geldiğinde, birçok kurumun yanı sıra okulları da gezerek konuşmalar yaptı. Yine o günlerde İzmir ilkokullarından birinde bir toplantıda Afet İnan ile karşılaştı. Selanik'in Doyran kazasında doğan Afet İnan, bölgenin Yunanlıların eline geçmesinden sonra ailesi ile birlikte Türkiye'ye göçmüştü. Afet İnan ilköğrenimini Eskişehir'in Mihaliççik ilçesinde, Ankara ve Biga'da tamamladıktan sonra, Bursa Kız Öğretmen Okulunu 1925 yılında bitirmiştir. İlk görevine 17 yaşındayken, babasının görevi gereği buldukları İzmir'de Reddi İlhak

İlkokulunda başlamıştır. Atatürk, Afet İnan'ın ailesinin Makedonya kolunu tanıdığından, kendisinin meslek ve durumu ile ilgilenir. Afet İnan'ın isteği, öğrenimini sürdürmek ve yabancı dil öğrenmektir. Bunun yerine getirilmesi için Atatürk, Afet İnan'ın babası ve annesi ile görüşerek, kendisini o yıl İsviçre'nin Lozan şehrine Fransızca öğrenmeye gönderir (1925-1927). Sonra, İstanbul'da Fransız Kız Lisesi (Notre Dame de Sion) nde bu öğrenimini sürdürür (1928-1929). Ortaöğrenim tarih öğretmenliği sınavına girerek öğretmenlik belgesini alır ve Ankara Musiki Öğretmen Okuluna, Tarih ve Yurt Bilgisi öğretmeni olarak atanır (1929-1930). Türk Tarih Kurumu'nun kuruluş çalışmalarında yer almış ve orada uzun yıllar Asbaşkanlık yapmıştır. Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü'nün de müdürlüğünü yapmıştır. Akademik çalışmalarına devam eden Afet İnan, 1938'de lisans, 1939'da doktora çalışmalarını tamamlayarak 1942'de doçent ve 1950'de de profesörlüğe yükselir. Prof. Dr. A. Afet İnan'ın Atatürk ve Türk tarihi ile ilgili birçok yayını bulunmaktadır. Afet İnan Atatürk'ün pek çok konudaki düşüncelerini ve kişilik özelliklerini yansıtan hatıralarını bu eserlerle bizlere nakletmiştir. 8 Haziran 1985'te ölmüştür.

4. Nebile İrdelp

Temmuz 1927'de İstanbul Çapa Öğretmen Okulundan üç kız öğrenci, Dolmabahçe Sarayı'na getirilmişti. Bunlardan Nebile, Atatürk'ün manevi kızı olarak kalmıştır. Daha sonra öğrenimi için Ankara'ya getirilen Nebile, evlenme çağı geldiğinde, o yılların Viyana Büyükelçiliği Başkâtibi Tahsin Bey'le evlendirilmiştir. Düğün 17 Ocak 1929'da Ankara Palas'ta, Atatürk ve diğer davetlilerin katılımıyla yapılmıştır. Atatürk'ün hastalandığı günlerde Nebile de hastalanmıştı. Yakalandığı hastalıktan kurtulamayarak hayata gözlerini kapamıştır.

5. Rukiye Ergin

düğünde Atatürk ilk dansı Rukiye ile yapmıştır. 1995 yılında hayatını kaybetti.

Atatürk, Rukiye'yi bir Konya gezisinde tanıdı. O vakitlerde Rukiye hayatının en zor yıllarını yaşıyordu. Kimsesizdi. Atatürk, Rukiye'yi Ankara'ya getirerek bakımını ve okutulmasını sağlamış ve bir Jandarma Yüzbaşısı Hüsnü Erkin ile evlendirmiştir. Nikâhları Ankara Belediyesi'nde kıyılmış, zamanın İçişleri ve Dışişleri Bakanları da şahitlik etmişlerdir. Düğünleri İstanbul'da Dolmabahçe Sarayı'nda yapılmış,

6. Zehra Aylın (Zühre)

Çankaya Köşkü'nün bahçesinde, yakında oturan çocukların öğrenimi için yapılan tek katlı, iki odalı bir ilkokula Sabiha ve Rukiye ile birlikte gittiğini bildiğimiz Zehra; Amasyalı Mehmet isimli bir kişinin çocuğu idi. Zehra, okuması için Londra'ya gönderilmişti. Fakat Zehra girdiği yatılı okulda uyum sağlayamamış ve gece gündüz ağlamaya koyulmuştu. Sonunda Türkiye'ye dönmesi uygun görüldü. 1936 kışında Londra'dan trenle Paris'e geçerken Amiens istasyonuna yaklaştığında hava almak için koridora çıkan Zehra pencereden sarkarken baş aşağı düşüp can verdi. Genç kızın cenazesi Paris'ten İstanbul'a getirilerek Maçka mezarlığında toprağa verildi. Olayı yerinde inceleyen elçilik görevlilerinden Firuz Kesim, Zehra'nın ölümü ile ilgili bilgileri Çankaya'ya gelerek Atatürk'e anlattığında o, "*Şimdi müteessir oldum. Çok zeki ve inatçı kızdı, severdim.*" diyerek üzüntüsünü dile getirmiştir.

Gazi, yaz tatillerinde Zehra Aylın'le uzun edebiyat sohbetleri yapıyordu. Ama eğitimini daha da geliştirmesi için yurtdışına gitmesi gerektiğini söylüyordu. 'Ben Afet'le tarih, Zehra'yla edebiyat konuşacağım' diyordu.

7. Abdürrahim Tunçak

Evlatlıklarından Abdürrahim, o zamanlar Van'dan aldığı kimsesiz bir çocuktur. İstanbul'a getirdiği sekiz yaşındaki Abdürrahim'i Beşiktaş Akaretler'de 78 numaralı evlerinde annesi Zübeyde Hanım'ın yanına bıraktı. Zaferden sonra da Ankara'ya getirerek, Salih Bozok'un oğlu Cemil ile beraber Çankaya Köşkü'ne yakın bir ilkokula yazdırdı. Daha sonra Sanayi Mektebine gönderilen Abdürrahim, Atatürk Latife Hanım'la evlenince İzmir'e Zübeyde Hanım'ın yanına gönderilmiş

ve ayrıldıklarında tekrar Ankara'ya geri getirilmiştir. Mustafa Kemal, öğrenimine yurt dışında devam etmesini uygun gördüğü Abdürrahim'i 1929 yılında Berlin Teknik Üniversitesine göndermiş ve tüm giderlerini karşılamıştır. 1934 yılından sonra "Tunçak" soyadını alan Abdürrahim Bey Savarona Yatı'nın satın alınması görüşmelerinde tercümanlık yapmıştır. Tunçak'dan Mustafa Kemal ile ilgili anılarını anlatması istendiğinde: *"Kendimi bildiğimde annem olarak kabul ettiğim Zübeyde Hanım'ı, ablam Makbule Hanım'ı, bir de Paşa'mızı tanıdım. Benim ailem, bu aileydi. Ben kendimi bu ailenin çocuğu olarak kabul ettim ve hep böyle kaldım. Gerçek annemin ve babamın kim olduğunu asla öğrenemedim. Rivayete göre babam bir memurmuş. Tayin edildiği Diyarbakır'da annemi akrep sokmuş. Annem ölmüş. Babam beni İstanbul'a getirmiş ve hemen arkasından askere alınmış, cepheye gönderilmiş. Bir daha dönmemiş. Haberi de gelmemiş..."* diye bir açıklama yapmıştır. 1999 yılında hayatını kaybetti.

8. Sığırtmaç Mustafa (Mustafa Demir)

Sığırtmaç Mustafa, Atatürk'ün Yalova'da tanıyıp himayesine alarak okuttuğu fakir çocuklardan birisidir. Mustafa'nın ailesi, Bulgaristan'dan gelerek Yalova'ya yerleşen bir göçmen aileydi. Mustafa 1929 yılı yaz aylarında sığır güttüğü bir sırada Atatürk'le tanıştı. Beslenmesi iyi olmadığı için hasta idi. Okuma isteği ile dolu olan bu çocuğu Atatürk önce Şişli'deki çocuk hastanesine gönderdi, tedavi ve bakımı ile ilgilendi. Sonra Beşiktaş'taki 19. İlkokula yazdırdı. Mustafa, Atatürk'ün himayesinde ortaokulu, askeri liseyi ve Harp Okulunu bitirerek subay oldu. Bir zamanların sığır çobanı Mustafa emekli olduktan sonra Yalova'ya yerleşti ve orada 15.01. 1987'de vefat etti. 15 Ocak 1987'de hayatını kaybetti.

Soldan Sırasıyla: Rukiye, Sabiha, Afet, Zehra